

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 kwietnia 2017 roku

Pozwem z dnia 25 października 2016 r. (data prezentaty) powód K. K. domagał się zasądzenia od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwoty 250 euro wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty a także kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. dochodzi od pozwanego zryczałtowanego odszkodowania za opóźnienie w podróży. Wyjaśnił, że w dniu 20 czerwca 2015 r. odbył podróż z portu lotniczego w P. (Grecja) do portu lotniczego w K. połączeniem realizowanym przez pozwanego. Lot ten uległ opóźnieniu o 3,5 godziny. Pozwany wezwany do zapłaty odszkodowania nie wypłacił żądanej kwoty (pozew k.2-3).

W dniu 28 listopada 2016 r. Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie w I Wydziale Cywilnym wydał nakazy zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. I Nc 9206/16. (nakaz zapłaty – k. 14)

Pozwany (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. w skutecznie złożonym sprzeciwie od nakazu zapłaty zaskarżył powyższy nakaz w całości oraz wniósł o oddalenie powództw w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń oraz zarzut braku legitymacji czynnej powoda. Wskazał, że powód nie udowodnił faktu posiadania rezerwacji na dany lot oraz faktu stawienia się na odprawę we wcześniej uzgodnionym czasie. Tymczasem rozporządzenie, na którym powód opiera swoje roszczenia, ma zastosowanie wyłącznie do pasażerów, którzy posiadali potwierdzoną rezerwację na dany lot i stawili się na odprawę pasażerów we wcześniej uzgodnionym czasie (sprzeciw od nakazu zapłaty k. 20-26).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. K. miał zaplanowany na dzień 20 czerwca 2015 r. lot nr (...), na trasie z (...) (Grecja) do portu lotniczego w K., realizowany przez pozwanego przewoźnika – (...) sp. z o.o. Lot ten uległ opóźnieniu wynoszącemu ponad trzy godziny (dowody: dokument podróży k. 6-8).

W związku z opóźnieniem w podróży lotniczej K. K. wraz z S. K. pismem z dnia 24 lipca 2015 r. wezwał (...) Sp. z o. o. w W. do zapłaty kwoty stanowiącej równowartość 500 Euro tytułem odszkodowania za opóźnienie (dowód: wezwanie do zapłaty k.9 wraz z potwierdzeniem nadania k. 10).

W odpowiedzi na pismo K. K. przewoźnik poinformował, że z uwagi na niezłożenie dokumentów potwierdzających posiadanie rezerwacji oraz stawiennictwo w odpowiednim czasie na odprawę pasażerów nie może przystąpić do merytorycznego rozpatrzenia przesłanego zgłoszenia (pismo z dnia 9 września 2015 r. k.11).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wyżej wskazanych dokumentów oraz ich kserokopii złożonych do akt sprawy. Okoliczności stanu faktycznego jako przyznane przez stronę przeciwną, Sąd na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. uznał za udowodnione, ponadto znajdują one potwierdzenie w złożonych do akt dokumentach, co do wiarygodności których Sąd nie miał wątpliwości, ponieważ składają się na spójny, logiczny, korelujący ze sobą obraz stanu faktycznego poddany ocenie Sądu w rozpoznawanej sprawie.

Sąd na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 1481 § 2 k.p.c. oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika powoda o zobowiązanie pozwanego do dostarczenia listy pasażerów lotu (...), o zobowiązanie biura (...) do potwierdzenia stawienia się powoda na odprawie, o zobowiązanie Polskiej Agencji Żeglugi Powietrznej do dostarczenia planu lotu

(...), o zobowiązanie Międzynarodowego Portu Lotniczego P. - K. do dostarczenia zaświadczenia o faktycznej godzinie startu i lądowania lotu (...), o zobowiązanie zarządcy portu lotniczego im. F. C. w W. do przedstawienia listy pasażerów lotu. W ocenie Sądu wobec stanowiska pozwanego, w tym z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia roszczenia, o czym szerzej w dalszej części rozważań, oraz wobec dowodów zgromadzonych już w aktach sprawy, nie było potrzeby przeprowadzania wskazanych dowodów.

Podkreślenia wymaga następnie, że wniosek złożony na podstawie 187 par. 2 pkt 4 k.p.c. i zobowiązanie sformułowane w oparciu o art. 248 par. 1 k.p.c. może dotyczyć tylko oznaczonego dokumentu, stanowiącego dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, którym dysponuje dany podmiot, brak jest natomiast podstaw do nakładania na niego obowiązku sporządzania określonych informacji czy wyciągów, na podstawie posiadanych dokumentów.

Sąd oddalił również wniosek dowodowy powoda o przesłuchanie stron z ograniczeniem do przesłuchania powoda, gdyż został on zgłoszony na okoliczności niesporne lub niemające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Na wstępie rozważań należy zaznaczyć, że Sąd rozpoznał niniejszą sprawę na posiedzeniu niejawnym, uznając, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne - na podstawie art. 1481 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, sąd uzna - mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych - że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne.

Wskazać bowiem należy, że istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do rozpoznania zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, jako zasadniczej kwestii przesądzającej o wyniku całego postępowania, zważywszy, że jego uwzględnienie skutkuje oddaleniem powództwa a limine bez względu na zasadność pozostałych podnoszonych zarzutów. Powód w pozwie ani w odpowiedzi na sprzeciw pozwanego od nakazu zapłaty nie przedstawił żadnych twierdzeń odnośnie okoliczności faktycznych ani tym bardziej wniosków dowodowych, które mogłyby świadczyć o ewentualnym przerwaniu biegu przedawnienia. Nie wymaga zaś pogłębionego wywodu, że ocena zasadności zarzutu przedawnienia jest możliwa na podstawie oceny dowodów zgromadzonych w aktach sprawy, a w zasadzie na podstawie samych twierdzeń stron, a co za tym idzie - nie wymaga przeprowadzenia rozprawy. Zauważyć przy tym należy, że żadna ze stron nie złożyła w pierwszym piśmie procesowym wniosku o przeprowadzenie rozprawy.

Wobec powyższego Sąd, mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych, uznał, że przeprowadzenie rozprawy w niniejszej sprawie nie jest konieczne.

Przechodząc do merytorycznego rozpoznania sprawy, wskazać należy, że podstawę prawną dochodzonego przez powoda żądania, stanowiły przepisy Rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 roku ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (Dz.U.UE L z dnia 17 lutego 2004 r.).

Zgodnie z art. 5 ust. 1 powołanego rozporządzenia w przypadku odwołania lotu, pasażerowie, których to odwołanie dotyczy:

- 1) otrzymują pomoc od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 8;
- 2) otrzymują pomoc od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. a) i art. 9 ust. 2, jak również, w przypadku zmiany trasy, gdy racjonalnie spodziewany czas startu nowego lotu ma nastąpić co najmniej jeden dzień po planowym starcie odwołanego lotu, pomoc określoną w art. 9 ust. 1 lit. b) i c);
- 3) mają prawo do odszkodowania od obsługującego przewoźnika lotniczego, zgodnie z art. 7, chyba że:

- i) zostali poinformowani o odwołaniu co najmniej dwa tygodnie przed planowym czasem odlotu; lub
 - ii) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie od dwóch tygodni do siedmiu dni przed planowym czasem odlotu i zaferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot najpóźniej dwie godziny przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej cztery godziny po planowym czasie przylotu; lub
- (...)) zostali poinformowani o odwołaniu w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu i zaferowano im zmianę planu podróży, umożliwiającą im wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do ich miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu.

Stosownie zaś do art. 7 ust. 1 rozporządzenia: „W przypadku odwołania do niniejszego artykułu, pasażerowie otrzymują odszkodowanie w wysokości: a) 250 EUR dla wszystkich lotów o długości do 1.500 kilometrów; b) 400 EUR dla wszystkich lotów wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1 500 kilometrów i wszystkich innych lotów o długości od 1 500 do 3 500 kilometrów; c) 600 EUR dla wszystkich innych lotów. Przy określeniu odległości, podstawą jest ostatni cel lotu, do którego przybycie pasażera nastąpi po czasie planowanego przylotu na skutek opóźnienia spowodowanego odmową przyjęcia na pokład lub odwołaniem lotu.

W ocenie Sądu w odniesieniu do tak sformułowanego żądania, zasadny okazał się zarzut przedawnienia roszczenia podniesiony przez stronę pozwaną.

Zgodnie z art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. W myśl art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Wedle art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Z brzmienia art. 118 k.c. wynika, że ustawodawca przewidział zarówno ogólne terminy przedawnienia, jak i terminy szczególne. W odniesieniu do stosunków prawnych w zakresie przewozu osób został ustanowiony szczególny termin przedawnienia. Zgodnie z art. 778 roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany. Sporna w niniejszej sprawie była kwestia dopuszczalności zastosowania tego przepisu do roszczeń powodów o odszkodowanie na podstawie wyżej powołanego rozporządzenia 261/2004. Sąd podzielił argumentację pozwanego, który powoływał się na dopuszczalność zastosowania terminu przedawnienia z art. 778 k.c. Natomiast argumentacja powoda podniesiona przeciwko zarzutowi przedawnienia nie prowadzi do uznania tego zarzutu za nieskuteczny.

Najdonioślejszą kwestią w zakresie przedawnienia roszczeń o odszkodowanie na podstawie rozporządzenia 261/2004 jest ustalenie reżymu prawnego, wedle którego kwestię przedawnienia należy oceniać. W ocenie Sądu zastosowanie znajdują przepisy prawa krajowego, jak to kilkakrotnie podkreślił w swoich orzeczeniach Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jak wynika z treści pism przygotowawczych wniesionych przez strony postępowania w niniejszej sprawie, spory budzi również kwestia podstawy prawnej przedawnienia tych roszczeń na gruncie prawa krajowego. W ocenie Sądu nie ma przeszkód do stosowania przepisu art. 778 k.c. Wskazywana przez powodów kolizja między normami zakodowanymi w treści art. 775 k.c. i art. 205 ust. 1 ustawy Prawo lotnicze (Dz.U.2016.605 -j.t.) nie zachodzi. Sąd nie podziela stanowiska powoda co do tego, że niedopuszczalne jest odesłanie do przepisów kodeksu cywilnego w zakresie przedawnienia, skoro przepis kodeksu cywilnego wyłącza stosowanie jego przepisów o umowie przewozu, jeżeli przewóz danym środkiem transportu jest uregulowany odrębnymi przepisami. Takie odesłanie ma charakter zwrotny i nie wyklucza stosowania przepisów ustawy wyłączonych przez przepis ogólny na mocy odesłania wynikającego z przepisu szczególnego, także zawartego w innej ustawie. Zdaniem Sądu tak właśnie należy postrzegać relacje między przepisami art. 775 k.c. i art. 205 ust. 1 Prawa lotniczego. Należy wskazać, że oba omawiane przepisy manifestują w swej treści swój subsydiarny charakter. W zakresie regulacji prawnej przewozu lotniczego, w tym w zakresie stosunków cywilnoprawnych związanych z przewozem lotniczym, dominują regulacje zawarte w aktach prawa międzynarodowego oraz wspólnotowego. Niemniej jednak źródła prawa w zakresie

przedawnienia roszczeń pasażerów, mających podstawę w przepisach rozporządzenia 261/2004 należy postrzegać i ustalać z uwzględnieniem specyfiki regulacji tegoż rozporządzenia. Zdaniem Sądu omawiane rozporządzenie ma charakter wyjątkowy, szczególny i przez to nie można w zakresie w nim nieuregulowanym stosować reguł przedawnienia roszczeń pasażerów z umowy przewozu lotniczego ustanowionych w aktach prawa międzynarodowego, np. w Konwencji Montrealskiej (Dz.U.2007.37.235), rozporządzenie 261/2004 kreuje bowiem zupełnie szczególny typ roszczenia służącego pasażerowi, mającego na celu naprawienie specyficznej szkody, polegającej na doznaniu przez pasażera niedogodności w podróży. Odszkodowanie w tym przypadku obejmuje również aspekty osobiste. Rozporządzenie nie stanowi zatem prostego przeniesienia do wspólnotowego porządku prawnego treści art. 19 Konwencji. Należy również wskazać, że art. 35 Konwencji nie reguluje kwestii przedawnienia. Stanowi on, że „prawo dochodzenia odszkodowania wygasa, jeżeli powództwo nie zostało wniesione w okresie dwóch lat, licząc od dnia przybycia do miejsca przeznaczenia lub od dnia, w którym statek powietrzny powinien był przybyć, albo od dnia, w którym przewóz został zatrzymany.” Należy zatem uznać, że omawiana norma prawa międzynarodowego statuuje termin prekluzji roszczeń pasażerów - *verba legis* ”prawo dochodzenia roszczeń wygasa (...)”. Zasadnie zatem podnosi pozwany, że podstaw prawnych dotyczących przedawnienia roszczeń powodów należy poszukiwać w kodeksie cywilnym, ale nie w przepisach ogólnych, lecz w szczególnym przepisie art. 778 k.c. Ubocznie należy zauważyć, że do krajowych porządków prawnych w zakresie przedawnienia odsyła również (...) w orzeczeniach wydanych na podstawie rozporządzenia 261/2004. Charakter roszczenia odszkodowawczego za opóźnienie lotu na podstawie art. 261/2004 nie stanowi przeszkody do uznania, że jest to „roszczenie z umowy przewozu” w rozumieniu art. 778 k.c. Roszczenie to ma niewątpliwie charakter odszkodowawczy, ale dotyczy naprawienia szkody kontraktowej, a nie deliktu. Można postrzegać jego charakter także jako karę ustawową w rozumieniu art. 485 k.c. Wzmacnia to przekonanie Sądu, że roszczenia powodów mają charakter odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania. Wyklucza to stosowanie do tych roszczeń w zakresie przedawnienia przepisów art. 4421 k.c. Nie ulega natomiast wątpliwości, że roszczenia odszkodowawcze związane z nienależytym wykonaniem zobowiązania wywodzą się z umowy, która została nienależycie wykonana.

W tym miejscu godzi się również zauważyć, że w świetle celów rozporządzenia 261/2004 uznać należy, że termin przedawnienia roszczeń z tytułu odszkodowania za opóźniony lot winien być stosowany jednakowo i analogicznie w stosunku do wszystkich pasażerów spełniających warunki wskazane w rozporządzeniu, bez względu na rodzaj stosunku zobowiązaniowego łączącego strony, tj. czy podróż lotnicza odbywa się na podstawie samodzielnej umowy o przewóz zawartej pomiędzy pasażerem i przewoźnikiem, czy na podstawie mieszanej umowy o usługę turystyczną, w ramach czarteru lotniczego oraz innych stosunków cywilnoprawnych związanych z przewozem lotniczym.

Powyższe stanowisko zostało również wyrażone przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie o sygn. akt III CZP 111/16, zgodnie z którą roszczenie o odszkodowanie przewidziane w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylającego rozporządzenie (EWG) nr 295/91, przedawnia się w terminie rocznym na podstawie art. 778 k.c. (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2017 r., III CZP 111/16, opubl. w bazie Legalis nr 1576265). Stosownie do art. 778 k.c. roszczenia z umowy przewozu osób przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, a gdy przewóz nie został wykonany - od dnia, kiedy miał być wykonany.

Powód dochodził w niniejszej sprawie odszkodowania za opóźnienie lotu (...), na trasie P. - K., który został wykonany w dniu 20 czerwca 2015 r. Roczny termin przedawnienia, zakreślony w powołanym art. 778 k.c., upłynął w dniu 20 czerwca 2016 r. Pozew w sprawie niniejszej został wniesiony w dniu 25 października 2016 r. (data prezentaty), a zatem po upływie terminu przedawnienia. W rezultacie pozwany mógł uchylić się skutecznie od zaspokojenia roszczenia dochodzonego przez powoda w niniejszym postępowaniu, stosownie do art. 117 § 2 k.c.

Powyższe uwagi w pełni odnoszą się do żądanych w sprawie należności ubocznych w postaci odsetek za opóźnienie, które – jako świadczenie okresowe - przedawniają się w terminie 3 lat (art. 118 k.c.), z tym jednak zastrzeżeniem, że co do zasady nie później niż z upływem terminu przedawnienia roszczenia głównego (zob. uchwała 7 sędziów Sądu

Najwyższego z 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04). Mając na uwadze powyższe, zarzut przedawnienia roszczenia podniesiony przez pozwanego, okazał się uzasadniony także w zakresie wskazanych należności ubocznych.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji.

SSR Paweł Szymański

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.